

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

M) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALEN
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1878.

STOCKHOLM, 1880.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

**Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 2,
Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... – Stockholm
: P.A. Norstedt & Söner, 1862-1910.**

Täckningsår: 1861-1910.

**Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... ersattes
1903 av Medicinalstyrelsens underdåniga berättelse angående
sinnessjukvården i riket året 1901**

Överstyrelsen över hospitalen ersattes 1902 av Medicinalstyrelsen.

Föregångare:

Sundhets-collegii underdåniga berättelse om medicinalverket i riket. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1853-1862.

Täckningsår: Årg. 1(1851)-10(1860)

Efterföljare:

Sinnessjukvården i riket / av Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1941. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

M) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALEN
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1878.

STOCKHOLM, 1880.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehållsförteckning.

I.

Underdånig berättelse (sidd. V—XVI).

1. Sjukvård.....	sid.	VI.
2. Självvård och undervisning.....	»	IX.
3. Byggnader m. m.....	»	XI.
4. Beklädnad, sängutredning, inventarier.....	»	XIV.
5. Uppvärmning och lyshållning.....	»	»
6. Utspisning och mathållning.....	»	»
7. De sjukas sysselsättning.....	»	XV.
8. Utrymme.....	»	»
9. Inkomster och utgifter.....	»	XVI.
Privatanstalten i Stockholm för sinnessjuke.....	»	»
Skyddsförening för sinnessjuke i Stockholm.....	»	»

II.

Bilagor.

Bil. A. Redogörelse för sjukvården.	
Tab. 1. Vårdade sinnessjuke.....	sid. 1.
» 2. Sjukdomsformer.....	» 2.
» 3. Komplikationer hos fallandesotssjuke.....	» 3.
» 4. Intagne.....	» 4.
» 5. Intagne, med uppgift på ålder vid sjukdomens början.....	» 6.
» 6. Afförde (de tillfrisknades ålder, vistelsetid och sjukdomens bestånd.....)	» »
» 7. Afidne.....	» 8.
» 8. Förhållandet mellan vårdade och afförde.....	» 9.
» 9. Ålder hos de vårdade.....	» 10.
» 10. Befintliga sjuke den 31 December 1878.....	» »
» 11. De sjukas fördelning.....	» 12.
» 11. Kriminalpatienter.....	» 13.
» 12. Födelseort, boningsort och civilstånd.....	» 14.
» 13. Stånd och yrke.....	» »
» 14. Antagliga sjukdomsorsaker.....	» 17.
» 15. Tillfälliga sjukdomar.....	» 18.
» 16. Antal sjukplatser och underhållsdagar; medeltal sjuké för dag; kostnad för utspisning och läkemedel, samt totalkostnad för sjukvården.....	» 20.
» 17. Tjenstemän och betjening.....	» 21.

Bil. B. C. D. Inkomster och utgifter för hospitals underhåll sidd.	23—25.
--	--------

Table des Matières.

I.

Rapport au Roi (pages V—XVI).

1. Service médical.....	page	VI.
2. Service religieux et enseignement.....	»	IX.
3. Bâtimens.....	»	XI.
4. Vêtements, garnitures de lit, meubles.....	»	XIV.
5. Chauffage et éclairage.....	»	»
6. Régime alimentaire.....	»	»
7. Occupations.....	»	XV.
8. Nombre des places.....	»	»
9. Recettes et dépenses.....	»	XVI.
Notices sur l'établissement privé pour les aliénés à Stockholm et sur l'association pour l'assistance des aliénés en dehors des institutions publiques.....		»

II.

Annexes.

Annexe A. Les details du service médical	
Tab. 1. Mouvement des aliénés dans les établissemens.....	page -1.
» 2. Formes morbides.....	» 2.
» 3. Complications avec l'épilepsie.....	» 3.
» 4. Admissions de l'année.....	» 4.
» 5. L'âge au commencement de la maladie.....	» 6.
» 6. Sorties (guéris: par âge, par séjour à l'hôpital et par durée de la maladie).....	» »
» 7. Décès: par âge, par séjour à l'hôpital, par durée et par nature de la maladie.....	» 8.
» 8. Relation pour cent des résultats du traitement.....	» 9.
» 9. Ages.....	» 10.
» 10. Nombre des aliénés dans les établissemens le 31 Dec. 1878.....	» »
» 11. Classification des aliénés par rapport aux catégories de payement et aux symptômes.....	» 12.
» 11. Prévenus, accusés et condamnés parmi les aliénés.....	» 13.
» 12. Les aliénés par lieux de naissance, par domicile et par état civil.....	» 14.
» 13. Les aliénés par profession.....	» »
» 14. Causes probables des maladies.....	» 17.
» 15. Maladies intercurrentes.....	» 18.
» 16. Nombre des places et des journées d'entretien; moyenne des malades par jour; frais d'alimentation, de médicaments, et frais totaux des établissemens.....	» 20.
» 17. Nombre des médecins, des surveillants et des gardes-malades.....	» 21.
Annexe B, C, D. Etat financier; Recettes; Dépences; Recapitulation de la situation.....	pages 23—25.

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Den underdåniga berättelse angående förvaltningen och verksamheten inom Rikets hospitalsväsen under år 1878, hvilken det åligger Medicinalstyrelsen afgifva och som härmed till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnas, är uppställd efter samma plan som föregående år och omfattar: redogörelse för *sjukvården* och dermed sammanhang egande förhållanden; öfversigt af de vid hospitalen anstälde prestmäns verksamhet med *själavård* och *undervisning*; uppgifter om *nya hospitalsbyggnader* och de redan befintliges underhåll och förbättring; om *utredningen* i kläder och inventarier; om *uppvärmning* och *lyshållning*; om de sjukes *utspisning*

och *sysselsättning* samt om *utrymmet* vid samtliga hospitalen; hvartill äro fogade *tabellariska öfversigter* rörande *inkomster* och *utgifter* för hospitals underhåll samt slutligen redogörelse för verksamheten inom den af D:r A. Billberg i Stockholm anordnade *vård- och kuranstalt för nerv- och sinnessjuka* och för *skyddsföreningen* för sinnessjuka.

Sedan Eders Kongl. Maj:t d. 25 Oktober 1878 i nåder förordnat särskilda Inspektörer öfver Idiotanstalterna inom landet, med skyldighet att derå verkställa inspektioner och derom afgifva berättelser, ingå icke vidare några dylika berättelser till Medicinalstyrelsen, hvadan någon särskild redogörelse rörande dessa anstalters verksamhet icke kan i denna underdåniga berättelse intagas.

1. Sjukvården.

Vid 1878 års början funnos å rikets nio hospital 1,559 *sjukplatser*, nemligen å Hernösands 139, Upsala 155, Stockholms 240, Nyköpings 70, Vadstena 360, Vexjö 220, Göteborgs 170, Malmö 175 och Visby 30. Under året hade detta antal ökats genom uppförandet af nya cellpaviljonger vid Upsala hospital för 30 och Stockholms hospital för 20 sjuke, så att antalet sjukplatser vid samtliga hospitalen vid årets slut uppgick till 1,609.

Vårdade. Under år 1878 vårdades å hospitalen tillsammans 1,909 sjuke (Tab. 1), nemligen 966 män och 943 kvinnor; af dessa voro 774 män och 752 kvinnor qvarliggande från 1877. Under sistnämnde år vårdades 1,893, så att under redovisningsåret 16 flera varit vårdade än under nästföregående år. Medeltalet vårdade för dag utgjorde 1,565 mot 1,525 under 1877, således i medeltal 40 flera vårdade per dag under 1878 än näst föregående år.

Beträffande sjukdomsformerna förekommo under redovisningsåret 529 fall af *ursinne*, nemligen hos 238 män och 291 kvinnor samt 393 fall af *tungsinne*, nemligen hos 177 män och 216 kvinnor (Tab. 2). Antalet af för dessa sjukdomsformer tillsammans vårdade uppgick sålunda till 922, eller 48,3 % af hela antalet. Antalet för ursinne vårdade utgjorde 27,71 % af samtliga vårdade och för tungsinne 20,59 %. Största antalet af för ursinne vårdade förekom å anstalterna i Stockholm, Vexjö och Göteborg, nemligen respektive 43, 32,2 och 32 %.

Intagne å hospital (Tab. 4) hafva under redovisningsåret blifvit 383, nemligen 192 män och 191 kvinnor, mot 418 under år 1877; sålunda endast omkring 20 % af alla vårdade mot 22 % under nästföregående år, eller 1 intagen på omkring 5 vårdade. Omsättningen under redovisningsåret har följaktligen varit än lägre än under år 1877. Störst har omsättningen varit i Stockholm med 29,7 % samt i Upsala med 29,2 %; vidare förekomma Göteborg med 27,7 %, Malmö med 18,6 % o. s. v. lägst i Vadstena med 11,9 % och Visby med 3,1 %.

Bland de intagne ledö 164 af *ursinne* och 108 af *tungsinne*, eller tillsammans 272, d. ä. 71 % af alla intagne. Under nästföregående år uppgick detta procenttal till 74,4 %.

Med afseende på de intagnes *ålder* visar sig att största antalet tillhört åldern 21—30 år, nemligen 29,2 %, hvarefter kommer åldern 31—40 med 27 %. Bland de 251, för hvilka tiden för insjuknandet kunnat bestämmas, hade största antalet eller 70 insjuknat under årets andra kvartal. Rörande tiden för sjukdomens bestånd före intagningen visar sig att omkring en fjerdedel af de sjuke intagits inom 3 månader från sjukdomens utbrott. Beträffande antalet af de för första gången insjuknade och de patienter, som lidit af förutgående sjukdomsfall, hafva bland dem, för hvilka detta kunnat utrönas, 59,7 % tillhört de förra och 40,2 % den senare kategorien. Under år 1877 uppgingo motsvarande tal till respektive 67,3 % och 32,6 %.

Afförde såsom varande *tillfrisknade*, *förbättrade*, *oförbättrade* eller *obotliga* och *döde* (Tab. 6) hafva blifvit 334, nemligen 174 män och 160 kvinnor eller 17,49 % af *alla* vårdade, mot 18 % under 1877, eller något mer än *en af sex* vårdade.

Till *helsa återstälde* affördes 136, nemligen 65 män, 71 kvinnor, motsvarande 7,12 % af *alla* vårdade och 40,7 % af de afförde, 6,73 % af vårdade män, 7,53 % af vårdade kvinnor; under 1877 tillfrisknade 6,78 % af *alla* vårdade; förhållandet alltså något fördelaktigare för redovisningsåret än det näst föregående. Af de för ursinne vårdade hade tillfrisknat 15 % och bland dem som vårdats för tungsinne något mer än 11 %. Föregående år beräknades motsvarande procenttal till 17,6 % och 10,8 %.

Om de tillfrisknades antal inom hvarje åldersperiod jämföres med *alla* inom samma period vårdade, finnes att största tillfriskningsprocenten tillhör, såsom föregående år, åldern under 20 år med 30,5 %; der-näst följer åldern 21—30 med 10,9 %, åldern 31—40 år med 7,1 %, åldern 41—50 år med 6 % o. s. v.

Bland hela antalet tillfrisknade hade nära 70 % vistats å anstalt i ett år eller derunder, samt nära 56 % inkommit till anstalten inom första året från sjukdomens uppkomst.

Såsom *förbättrade* affördes 59, eller 3,09 % af *alla* vårdade och 17,66 % af *alla* afförde; såsom *oförbättrade* och *obotliga* 49, eller 2,57 % af *alla* vårdade, och 14,67 % af *alla* afförde.

Antalet *döde* under år 1878 utgjorde 90 — 50 män och 40 kvinnor — 4,71 % af *alla* vårdade. Motsvarande tal för 1877 var 5,33 %. Af de aflidne hade 15 vid sin död vistats å hospital mer än 10 år och bland dessa 5 mer än 20 år (Tab. 7).

Qvarliggande å samtliga hospital (Tab. 11) vid årets slut voro 1,575. Af dessa tillhörde 63 första betalningsklassen, 248 andra betalningsklassen, 1,147 den tredje, hvaremot 117 icke erlade någon afgift.

Af s. k. *kriminalpatienter* funnos å samtliga hospitalen vid årets slut inalles 108; vid nästföregående års slut utgjorde antalet *kriminalpatienter* 102; af de vid redovisningsårets slut qvarvarande voro 87 män och 21 kvinnor; tillsammans utgjorde nämnde patienter 6,86 % af *alla* qvarvarande, 10,98 % af befintliga män och 2,68 % af befintliga kvinnor. Det största relativa antalet vårdades i Malmö och Vexjö. Beträffande arten af de brottsliga handlingar, hvilka af i fråga varande *kriminalpatienter* blifvit begångna, hänvisas till § 10 Bil. A.

Bland de qvarliggande 1,575 räknades 55 % till lugne, 35 % till orolige och 10 till våldsamme sjuke. Under år 1877 uppgick de lugnes antal till endast 53 %. Som snygge räknades 76 % och osnygge 24 %. Af nämnde qvarliggande voro 41 öfver 70 år gamla och 18 tjugo år eller derunder; 260 hade varit intagne ett års tid eller derunder, 830 fem år eller längre.

Helsotillståndet med afseende på tillfälligt uppträdande kroppsliga sjukdomar (Tab. 15) bland de sinnessjuke har äfven under detta redovisningsår varit tillfredsställande. Inom samtliga hospital har vård lemnats för 350 sjukdomsfall — 177 bland män och 173 bland kvinnor — hvilket svarar mot ett sjukdomsfall på 5,4 vårdade, eller lika med föregående år. De talrikast förekommande sjukdomarne hafva varit katarr i mage och tarmkanal, dernäst katarr i luftrören och lunginflammation. Af infektionssjukdomar hafva endast förekommit 2 fall af smittkoppor, 1 fall af varfeber samt 8 fall af frossa. De sjukdomar, som föranledt de flesta dödsfallen (Tab. 7) voro lung- och lungsäcksinflammation, hjern- och hjernhinneinflammation, mag- och tarminflammation, tuberkelsjukdom o. s. v. Af sjelfmord förekommo 3 fall.

Beträffande de vårdades *stånd* och *yrke*, hvarom Tab. 13 lemnar närmare upplysning, framgår att bland jordbrukande samhällsklasserna — jordbrukande ståndspersoner, bönder, jordtorpare, tjenare och daglönare — förekommit inalles 756 sjukdomsfall, af hvilka 608 bland qvarliggande sjuke, 148 bland intagne, d. a. 39,60 % af *alla* vårdade och 39,84 % af de vid årets början qvarliggande, 38,64 % af *alla* intagne. Af vårdade män tillhörde 40,17 % och af kvinnor 39 % nämnde klasser. Af tjenare och daglönare, icke till jordbrukande klassen hörande, hafva vårdats 248 — 68 män och 180 kvinnor — eller 27 % af de förra

och 73 % af de senare, utvisande enahanda missförhållanden emellan könen inom denna samhällsklass, som förut blifvit anmärkt. Af fattighjon vårdades 167, hvaraf 104 kvinnor, mot tillsammans 152 under år 1877. Studerande från universitet och elementarläroverk vårdades till ett antal af 45, hvaraf 8 blifvit under året intagne, mot tillsammans 39, hvaraf 5 intagne, under näst föregående år.

Af samtliga (1,909) vårdade hafva *sjukdomsorsakerna* (Tab. 14) i 1,377 fall eller 72,13 % och bland de intagne (383) uti 299 fall eller 78 % kunnat utrönas. Af förstnämnde 1,377 uppgifvas dessa orsaker såsom moraliska i 482 fall eller 35 % af de vårdade; förhållandet mellan man och kvinna var 42 : 58; särskildt framträder detta missförhållande under detta som föregående år med afseende på sinnesrubbing alstrad af husliga bekymmer, enär denna rubrik framstår med 79 kvinnor mot endast 39 män. Religionsgrubbel uppgifves såsom sjukdomsorsak i 143 fall och kärleksgrubbel i 113 fall. Af sensuella orsaker förekommer missbruk af spritdrycker i 66 fall — 56 män och 10 kvinnor — eller något lägre än under nästföregående år. Ärftligt anlag kunde ådagaläggas hos 508 eller 36,89 % af de vårdade och deribland direkt ärftligt anlag hos 373.

Rörande de vid årets slut befintliga sjukas *boningsort* vid insjuknandet (Tab. 12) anmärkes att 72 % voro boende å landsbygden och 28 % i stad, i öfverensstämmelse med hvad i berörde afseende anmärkts under föregående år, liksom äfven att männens antal är öfvervägande från landsbygden, under det att från städerna kvinnorna utgöra flertalet. Vid jemförelse af förhållandet mellan antalet *gifta* och *ogifta* visar sig att 27 % voro eller varit gifta och 73 % ogifta (1877 var förhållandet 32 : 68); af män voro 23 % gifte och 77 % ogifte och af kvinnor 32 % gifta och 68 % ogifta, hvadan det ogifta ståndet i vida öfvervägande grad synes disponera för sinnessjukdom.

Underhållsdagarnes antal för de under året vid samtliga hospital vårdade har uppgått till 571,256 eller till 14,492 utöfver antalet 1877; medelantalet dagligen vårdade under redovisningsåret uppgick till 1,565, mot 1,525 under år 1877.

Totalkostnaden för sjukvården i dess helhet (Tab. 16), med undantag af utgifterna för byggnader, reparationer och onera, uppgick till 654,319 kronor 27 öre eller till 16,768 kronor 59 öre högre än år 1877. Vid denna kostnads fördelning på underhållsdagarne erhålles såsom totalmedelkostnad för *hvarje vårdad för dag* 1 krona 14,54 öre och *för år* 418 kronor 7 öre, eller i det allra närmaste samma kostnad som för år 1877. Medelkostnaden för sjukvården för hvarje dag vid samtliga hospitalen har varit 1,793 kronor mot 1,753 kronor föregående år. Vid de särskilda hospitalen äro kostnaderna ganska olika; lägst har medelkostnaden detta år varit vid Nyköpings hospital, nemligen 89 öre, högst vid Hernösands hospital 1 krona 52 öre, dernäst komma Göteborgs med 1 krona 35 och Upsala med 1 krona 35 öre. *Utspisningskostnaden* utgör för alla hospitalen 270,373 kronor 38 öre eller i medeltal för hvarje sjuk för dag 47,33 öre och för år 172 kronor 75 öre. *Läkemedelskostnaden* uppgick till 5,767 kronor 20 öre eller för hvarje sjuk för dag till 1,01 öre mot 0,97 öre år 1877.

Antalet af de vid hospitalen anstälde tjänstemän (Tab. 17) har under året blifvit ökad med 3 sjukvaktare och 1 sjukvakterska vid Stockholms hospital. Under näst föregående år ökades detta antal med 2 sjukvaktare och 3 sjukvakterskor vid Vexiö hospital. Hit hörande personal uppgick å samtliga hospitalen vid redovisningsårets slut till 189, och då medeltalet vårdade sjuke per dag utgjorde 1,565, har hvar och en af vaktbetjeningen haft att tillse i medeltal dagligen 10,23 sjuke, mot 9,90 under år 1877.

2. Självvård och undervisning.

Från de af hospitalspredikanterne afgifna årsberättelser rörande självvård samt religions- och skolundervisning meddelas följande:

Hernösands hospital. Gudstjenst har hållits hvarje sön- och helgdag, och har i medeltal varit besökt af omkring 30 patienter. Flera af åhörarne hafva visat verkligt intresse för gudstjensten, icke blott så att de gerna infunnit sig i kyrkan, utan äfven så, att de med mycken uppmärksamhet, till och med rörelse afhört Guds ord. Ingen gång under året har förekommit något störande under dessa gudstjenster. Herrans heliga nattvard har under året meddelats 11 patienter. Gemensamma läseöfningar i förening med korta bönestunder hafva hållits under hela året oafbrutet tvenne gånger i veckan, ena gången för män och den andra för kvinnor.

Upsala hospital. Allmän gudstjenst har hållits alla sön- och högtidsdagar, och hafva deruti deltagit omkring 40—50 patienter hvarje gång. Nattvardsgång har gemensamt hållits 4 gånger; 16 patienter, 9 män och 7 kvinnor, hafva deruti deltagit. Vid de bönestunder, som gemensamt hållits hvarje söknedag kl. 8 och dessutom lördagsaftnar kl. 6, hafva omkring 30 patienter varit närvarande. Någon egentlig skolundervisning har icke lemnats, men predikanten har under vintertiden 4 timmar och under sommartiden 2 timmar i veckan sysselsatt de patienter, som varit mera lugna och som någorlunda kunnat fatta hvad som förehafts, på det sätt att han antingen själf uppläst någon ting för dem lämpligt, eller låtit patienterna själfva läsa och sedan derom samtalat med dem. Hospitalets boksamling utgjorde vid årets början 452 band och vid dess slut 466. De patienter, som anlitat biblioteket, hafva utgjort ett antal af 20, och 91 boklån hafva till dem under året blifvit lemnade.

Stockholms hospital. Allmän gudstjenst har förrättats hvarje sön- och helgdag, och har i medeltal hvarje gång varit besökt af omkring 30—40 patienter, hälften män och hälften kvinnor. Inga störande uppträden hafva derunder förekommit. I öfrigt har religionsundervisningen fortgått under hela året genom bibelförklaringar och bönestunder, hvilka hållits i kyrkosalen. Enskildt bön har af predikanten blifvit förrättad å sjukrummen hos de sjuke, som önskat detta eller deraf varit i bebof. Fyra allmänna kommunier hafva under året hållits, största antalet deri deltagande på en gång utgjorde 16. De sjukas beredelse dertill har skett genom kommunionssamtal. Morgonbönerna hållas af dertill lämplige personer bland betjeningen. Hos en del patienter har predikanten iakttagit, huruledes den sjukdomen åtföljande »oron och ängslan genom Guds ord stillats» och lemnat rum för »undergifvenhet under Guds vilja och förnöjsamhet». Boksamlingen består af 134 böcker, hvaraf under året inköpts 24.

Nyköpings hospital. Gudstjenst har hållits hvarje söndag och varit besökt af omkring 30 patienter. Några ordnade bönestunder hafva icke förekommit under året. Den allmänna gudstjensten synes i allmänhet verka »styrkande och uppfriskande» på de sjukas sinnen. Skolundervisning har icke förekommit. Boksamlingen har af de sjuke föga begagnats.

Vadstena hospital. Gudstjenst har hållits hvarje sön- och högtidsdag, och varit besökt vanligen af omkring 60 patienter. 4 gånger under året har skriftermål och nattvardsgång hållits, hvarvid tillsammans 42 patienter undfått den heliga nattvarden. Dagen förut hafva de, som åstundat nattvarden, samlats i kyrkan och blifvit undervisade om »nattvarens betydelse och välsignelse», hvarvid äfven under samtal utröntas deras sinnesstämning för och uppfattning af denna heliga handling. Hvarje morgon och afton har bön hållits i de särskilda afdelningarnas samlingssalar. Synnerligen har predikan visat ett välsignelserikt inflytande på patienterna, hvilka deraf syntas hafva erhållit »uppbyggelse, tröst och glädje». Hospitalets skola, som fortgått liksom föregående år med 4 timmars undervisning i veckan, har bevistats af 16 manliga och 20 qvinliga patienter, och har undervisning meddelats i skrifning, räkning, svensk historia och geo-

grafi. Framstegen hafva varit ringa. Hospitalets boksamling utgjorde vid början af året 450 band och har under året ökats med omkring 100; omkring 250 band hafva under året varit utlånade. Flera patienter synas hafva funnit i sin läsning en helsosam förströelse, vederqwicklung och undervisning.

Vexjö hospital. Hvarje sön- och helgdag har i hospitalets kyrkosal förrättats fullständig gudstjenst, hvarvid omkring 30 patienter, hälften af hvarterda könet, varit närvarande. Gemensam nattvardsgång har hållits fyra gånger under året, hvartill de patienter haft tillträde, hvilka, sedan öfverläkaren förklarat att deras sjukdoms beskaffenhet därför icke utgjorde hinder, pröfvats skicklige emottaga sakramentet. Gemensam bön hvarje morgon och afton hålles af betjeningen. Religionsundervisning har meddelats tillsammans med skolundervisning af hospitalets uppsyningsman och tjenstepersonal ungefär 2 timmar i veckan för omkring 10 af hvarterda könet, och har undervisningen bestått i lärarens föreläsande och lärjungens efterläsande samt frågor och samtal med anledning af det lästa. Skolundervisningen har afvenledes blifvit verkstald af uppsyningsmännen med biträde af betjeningen. Läroämnena hafva hufvudsakligen varit skrifning och räkning. »Om ock icke några märkligare framsteg härutinnan gjorts, har dock denna undervisning synts vara en lämplig och god sysselsättning för de patienter, som deraf begagnat sig.» Boksamlingen utgöres af 273 band. Under året har endast ett verk tillkommit, nemligen Stanley »Genom de svartes verd».

Göteborgs hospital. Allmän gudstjenst har hållits sön- och högtidsdagar, och i medeltal varit besökt af 47 sjuke, nemligen 26 män och 21 kvinnor. Allmän nattvardsgång har hållits 3:ne gånger. Allmän morgon- och aftonbön har förrättats dels af predikanten, dels af någon bland sjukbetjeningen. Rörande religionens inflytande å de sjuke i allmänhet yttrar predikanten att den slutsats torde vara förhastad, som förnekar denna ett välgörande inflytande på grund af att ingen synbar verkan framträder, »ty genom ordets förkunnande göres åtminstone frälsningsbehovet för de icke allt för slöe kändt, om det ännu ej hos individen kommit till fullt erkännande. Att religionen dessutom bidrager att stilla den ifriga hemlängtan, som hos många röjes, äfvensom att göra de sjuke mera undergifna sin ställning och mot omgifningen fogligare, är en i föregående berättelser omtalad och nu förnyad erfarenhet. Hvad de svårmodiga och för sin själs välfärd bekymrade särskildt beträffar, så är lika anmärkningsvärd den villighet, hvarmed de omfatta och segt fasthålla skriftens öfver syndare uttalade hotelser, som den obenägenhet, senfärdighet och hjertats tröghet de ådagalägga att i tron vilja anamma dess trösterika och nådefulla löften, hvadan predikantens uppgift att rycka dem ur sitt hopplösa tillstånd oftast kräfver mycken tid och krönes med liten framgång.» Undervisning har predikanten dessutom särskildt hållit å så väl mans- som kvinnoafdelningen och dervid genomgått »den kristna troslärans hufvudstycken», hvaraf enligt predikantens mening de sjuke företrädesvis haft uppbyggelse och nytta. Biblioteket omfattar mer än 340 band, men utlåningen ombesörjes icke af predikanten.

Malmö hospital. Allmän gudstjenst har hållits hvarje sön- och högtidsdag uti hospitalets kyrka, och varit besökt af omkring 12—15 män och 20—25 kvinnor. Sången och orgelmusiken hafva dervid synnerligen bidragit till att höja sinnet hos de närvarande och att gifva dem en andaktsfull stämning. Rörande gudstjenstens och religionsundervisningens inflytande på de sjuke i allmänhet uttalar predikanten den öfvertygelsen, »att den religiösa uppbyggelsen här som öfverallt är af en genomgripande och härlig betydelse och utöfvar ett välgörande inflytande på de patienter, som deri kunna deltaga, till att höja deras sinne öfver den nöd och det lidande, hvori de befinna sig, och tända hoppets ljus i deras hjertan». Predikanten erinrar dervid om läkaren och psykiatern GRIESINGER, som i berörde afseende yttrat: »religionens hjälp vid sinnessjukes behandling är icke att skatta ringa, om ock begagnandet af detta medel fordrar försigtighet. Religiös uppbyggelse bör icke någon sjuk sakna, som har längtan derefter och behof deraf.» Allmän nattvardsgång har hållits tre gånger under årets lopp, hvarvid 27 patienter blifvit af H. H. nattvard delaktige. Gemensam bön har hållits hvarje morgon och afton å de särskilda afdelningarne, samt undervisning meddelats

de sjuke liksom föregående år hvarje onsdags och lördags eftermiddag en à två timmar hvarje gång. Till ledning för undervisningen begagnas sådana böcker som t. ex. »Jesu lif», bibliska och andra religiösa berättelser, Berlins naturlära, Uppfinningarnes bok, berättelser ur svenska historien m. fl., och anser predikanten denna läsning för patienterna nyttig dels för de kunskaper dem derigenom bibringas, dels såsom förädlande tidsfördrif för dem och såsom afledande från deras vanliga tankar och af sådan anledning afvenledes lugnande.

3. Byggnader, jordområden m. m.

Hernösand. De tvenne stora flygelbyggnaderna, hvilka grundlades 1876 och kommo under tak 1877, hafva under redovisningsåret till det väsendtligaste inredts. Sålunda hafva under året allt snickeri fullbordats, alla golf blifvit lagda, kakelugnar uppsatta, målningen fullbordad samt invändig vattenledning med tillhörande aflöpsledningar inlagde, hvarigenom byggnaderna så fullbordades, att de i Januari månad 1879 kunde afsynas.

I den äldre hospitalsbyggnaden, hvilken nu utgör midtelpartiet till det nya hospitalshuset, vidtogos under året åtskilliga arbeten, såsom ombyggnad af hela källarvåningen, hvarigenom köket betydligt utvidgades samt förseddes med stora och rymliga skafferier och förrådsrum; serveringsgångar anlades från det centralt belägna köket till de båda här ofvan nämnda flyglarna; dessutom inreddes rum åt kökspersonalen, afvensom ett obduktionsrum, portvaktslägenhet m. m.

I samma byggnads 1:sta och 2:dra våningar utfördes äfven åtskilliga förändringar, såsom inredande af en kyrksal, ett större arbetsrum för qvinnor, isoleringsrum, klosetter, samt i 3:e våningen utvidgning af den der förlagda afdelningen för 1:sta klassens patienter.

Af yttre arbeten utfördes under året schaktningar och dermed förbundna utfyllningar af grus och jord invid sjöstranden åt söder. Grund lades äfven till den nya vedboden samt tvätthuset.

Upsala. Den i föregående berättelse omnämnda cellpaviljongen för qvinnor blef under året så fullbordad, att den kunde afsynas den 27 September samma år.

Byggnaden innehåller en trappa upp ett större gemensamt sofrum jemte tvenne rum för betjening, samt i bottenvåningen ett större dagrum, ett rum för betjening, badrum, kök, förvaringsrum, 10 enkla sofrum för patienter och 10 celler. Bland cellerna äro 6 isolerade genom särskilda mindre korridorer, belägna i husets yttersta ändar med 3 celler inom hvardera korridoren. Dessa celler äro försedda med små fönster på 8 fots höjd öfver golfvet, så inrättade att de kunna i sin helhet användas såsom ventilfönster. Enahanda inrättning hafva fönstren i de 4 celler, som jemte de isolerade äro belägna på husets vestra sida. Längs efter husets hela längd löper en bred midtelkorridor med dager från 2:ne stora gafvelfönster; på östra sidan om denna äro 10 isoleringsrum eller enkla sofrum, inredda i likhet med de mot vester belägna cellerna, men med fönster af vanlig storlek, försedda med innanluckor, som under dagarne kunna infällas i fönsterpanelen. Samtliga celler och isoleringsrum äro försedda med lindrigt lutande golf och vattenaflopp, så att de kunna vid behof spolas med vatten. Vattnet afrinner genom ledningsrör ned till källarvåningen, der det upphemtas i det stora aflöpsröret, som utmynnar i Fyrisån. Små vattenlås finnas i källaren för hvarje rum och hvarje cell, hvilka hindra alla gaser från att upptränga, och har denna anordning på ett utmärkt sätt visat sig motsvara sitt ändamål.

Cellerna och isoleringsrummen äro alla försedda med fasta klosetter, hvilkas afhemtningskärll äro förlagda till källarens från södra gafveln tillgängliga korridor, och genom hvilka den förbrukade luften i cellerna jemväl är afsedd att utsugas medelst luftkanaler, som stå i förbindelse med en central sugskorsten.

Samtliga dörrkarmar i dessa rum och celler äro försedda med dubbla dörrar, en på yttre och en på inre sidan af karmen, hvarigenom god isolering erhållits de olika sofrummen emellan. Uppvärmningen af alla rummen äfvensom af korridoren verkställas genom kakelugnar af herrar Wiman & komp:s patent, medelst hvilka äfven uppvärmd luft tillföres de särskilda lokalerna.

I källarens mellersta del är förrådslokal för ved samt derjemte ett större torkrum för uppsköljda kläder och sängkläder, försedt med nödiga bassiner för sköljningen jemte aflopp för sköljvattnet.

På husets vestra sida är en rymlig, stängd promenadgård utlagd för de sjuke, der tillräcklig skugga erhålles genom den till en del bibehållna tallskogen, äfvensom å en öppen veranda, som under den blidare årstiden kan begagnas som matsal.

Inom stora hospitalshuset hafva arbetssalar och matrum för qvinnoafdelningen genomgått fullständig reparation, dervid den betydliga sänkningen af taket i stora arbetssalen blifvit afhjelpat samt väggarna strukna med oljefärg till samma höjd som dörrfodren. Inom afdelningarna 8, 9 och 10, der åtskilliga förberedande arbeten redan under föregående åren blifvit verkställda, har reparationen i det närmaste blifvit afslutad.

Härmed har äfven den reparation af sjukafdelningarna inom stora hospitalshuset, som under flera år fortgått, blifvit till hufvudsakliga delar afslutad, så att numera endast kompletteringar återstå att under innevarande år verkställa.

Nedre hospitalshuset, som förut varit använt såsom cellafdelning för qvinnorna, utrymdes fullständigt den 15 Oktober, då samtliga dess innevånare, patienter och betjening, flyttades in i det nya cellhuset.

Samtliga lokalerna genomgingo derefter förnyade gånger omsorgsfull rengöring och tvättning med desinfekterande lösningar, hvarefter väggar och golf fullständigt strökos dels med oljefärg, dels med linoljefernissa. Detta arbete bedrefs så skyndsamt, att redan i medio af November inflyttning af nya patienter kunde ske i de då sunda och snygga lokalerna, som rätt väl lämpa sig för en afdelning af oroliga, men ej stormiga eller bullrande patienter af qvinligt kön. Alla sådana utflyttades då från öfre hospitalet, till stor fördel för dervarande afdelningar för lugna och stillsamma sjuka.

Inom boställshuset har reparationen af sysslomannens boställsrum blifvit afslutad, uppsyningsmannens kök samt tvättpersonalens och drängarnes rum hafva blifvit reparerade, och slutligen på hösten äfven öfverläkarens arbetsrum.

En ny portvaktarestuga af timmer har med särskildt anslag blifvit under året uppförd och inredd, så att densamma redan på hösten kunde tagas i bruk, sedan den gamla befunnits så bofällig, att hon svårigen kunde till bostad öfver vintern begagnas.

Det hufvudsakligaste byggnadsarbetet vid Upsala hospital under år 1878 har dock varit centralbyggnaden för hospitalets nya mansafdelning. Sedan Kongl. Maj:t anvisat medel för detta ändamål, och Kongl. Öfverintendents-embetet erhållit uppdrag att gå i författning med arbetets verkställande, blef kontrakt uppgjort med byggmästaren Hallström, som äfven på hösten hade huset fullständigt uppmuradt och under tak. Någon inredning af detta hus är dock ej afsedd att verkställas förr än i sammanhang med sjukafdelningarne.

Stockholm. Den sedan flera år fortsatta parkanläggningen är under året fullbordad, beträffande upptagning af promenadgångar samt plantering af träd och buskar.

De i föregående års berättelse omnämnde cellbyggnaderna hafva under året blifvit fullbordade, afsynade och för sjukvården tagna i bruk.

Nyköping. Förberedande arbeten för anordningen af smärre promenadgårdar för cellafdelningen hafva blifvit påbörjade. Arbetet på trädgårdsanläggningen har under året fortgått enligt den antagna planen.

Vadstena. Omsättningar och förbättringar af en del promenadgårdars omhågnader samt fortsatt utläggning af kalkstensplattor med rännor för dagvattnets aflopp kring qvinnoafdelningens norra flygel- och cellbyggnad hafva blifvit verkställda samt tvenne nya latrinhus inom allmänna qvinnoafdelningen uppförda. Inga större nybyggnader eller reparationer hafva under året blifvit vidtagna.

Vexjö. Stängsel kring hospitalet till 573 fots längd, 2 nya redskapsbodar och 4 afträdeshus hafva blifvit uppsatta. För öfrigt hafva endast smärre reparationer förekommit under året.

Göteborg. Inom hospitalets jordområde hafva arbetena fortsatts med åtskilliga uppröjnings-, terrasserings-, jordfyllnings- och dikningsarbeten; 250 st. träd och buskar hafva blifvit utplanterade.

Uti den under jorden nedsänkta delen af ekonomibyggnaden, hvars midtelparti upptages af det stora, hälfta tvättningsrummet, har på norra sidan och till samma längd och höjd som detta uppförts en tillbyggnad, uteslutande afsedd för beredning af luten och ångkokningen af kläderna. För att underlätta och befordra luftvexlingen inom de 6 st. isoleringsrummen, hafva de gamla med stålträdsgaller försedda fönsterna uttagits, större fönsteröppningar upptagits och hela fönsterbågar af gjutjern i nya träkarmar insatts, samt å dörrarna inåt korridoren ett mindre fönster med träbågar anbringats, uti hvilket liksom i jernfönstret rutor af tjockt patentglas blifvit insatta. Omfattande förändringar hafva äfvenledes blifvit vidtagna till klosettväsendets förbättrande.

Lund. I paviljongerna V, VI, VII och VIII uppsattes alla kakelugnar; de tillhörande badrummen blefvo målade och försedda med nödige apparater, så att nämnde paviljonger vid årets slut voro färdige till afsyning. Vidare blefvo följande arbeten under året utförda, nemligen: Öfverläkarens och Sysslomannens boningshus kompletterades och färdigmålades; paviljongerna I och II fördes under tak samt putsades invändigt; paviljongerna IX och X färdigputsades in- och utvändigt; allt snickeri uppslogs, golfven inlades, all målning verkställdes, varmapparaterna insattes, så att dessa paviljonger blefvo fullt färdiga till den 1 Januari 1879; paviljongen III fullbordades under året, och målning utfördes, kakelugnarne uppsattes och hela byggnaden kompletterades; paviljongen IV färdigmålades, matkällarne cementerades, förberedande arbeten vidtogos för tvättinrättningens, ångpannerummets och kökets förseende med nödige maskiner och apparater; verkstadshuset, portvaktstugan gjordes färdiga under året; stallet grundlades, uppmurades och putsades delvis.

Under året utfördes äfven åtskilliga vattenlednings- och kloakarbeten för hela byggnadskomplexen, grunden lades till maskinhuset och vattentornet (tillhörande vattenledningen); dessa byggnader fördes äfven under tak innan årets slut.

Mot landsvägen inhägnades hospitalets område med en hög jordvall, försedd med dike åt landsvägen, hvarjemte vallen planterades med hagtornsbuskar, äfvensom åtskilliga väganläggningar och planeringar utfördes inom hospitalsområdet.

Af de sammanlagda belopp, utgörande 2,100,000 kronor, som blifvit beviljade för åren 1874, 75, 76, 77 och 78 till *nya hospitalsbyggnader*, hafva vid 1878 års utgång blifvit använda 1,882,228 kronor 75 öre, nemligen för nybyggnader i Hernösand 308,753 kr. 24 öre, i Upsala 77,424 kr. 55 öre, i Stockholm 55,673 kr. 12 öre, för utvidgning af Vexjö hospital 91,033 kr. 92 öre och för nybyggnaden vid Lunds hospital 1,285,117 kr. 40 öre. Deraf hafva under år 1878 utgifvits för nybyggnader vid Hernösands hospital 125,169 kr. 91 öre, vid Upsala hospital 36,515 kr. 34 öre*), vid Stockholms hospital 17,248 kr. 12 öre samt vid Lunds hospital 355,813 kr. 92 öre. För arkitektbiträden och inspektionsarfvoden, ritningar och resekostnadsersättningar m. m. hafva under nämnda fem år utgifvits tillsammans 64,223 kr. 52 öre, hvaraf belöpa sig på år 1878 inalles 11,478 kr. 26 öre.

*) Häruti ingå icke de medel, hvilka genom Öfver-Intendents-Embetet antagligen blifvit under året utbetalda för nya hospitalsbyggnaden.

De utgifter, som för öfrigt utgått för byggnader, reparationer och förändringar vid samtliga hospitalen, uppgå till ett sammanlagdt belopp af 64,170 kronor 9 öre. De olika belopp, som häraf komma på hvarje hospital, inhemtas af Bil. C. Denna utgiftssumma utgjorde 60,062 kronor 28 öre 1877, 83,038 kronor 27 öre 1876 och 56,113 kronor 1875.

4. Beklädnad, sängutredning och inventarier.

Kostnaden för inköp och underhåll af *beklädnadspersedlar, linne och sängkläder* vid samtliga hospitalen har under redovisningsåret uppgått till 51,239 kronor 31 öre. Fördelas denna summa på medeltalet under året dagligen vårdade sjuke (1,565), visar sig att hvarje hela året upptagen sjukplats, med afseende på dessa effekter, i medeltal kostat 32 kronor 74 öre. Under år 1877 uppgick denna kostnad till 30 kr. 73 öre och under 1876 till 37 kr. 8 öre.

Utgifterna för inköp och underhåll af *möbler, sängar, serviser och öfrige inventarier* hafva uppgått till 50,350 kronor 14 öre, eller i medeltal för hvarje året om upptagen sjukplats till 32 kronor 17 öre. Den höga kostnaden under innevarande år mot näst föregående — då den endast belöpte sig i medeltal till 12 kronor 99 öre — är beroende af de hithörande betydligare utgifterna vid Upsala och Hernösands hospital, hvarom närmare inhemtas af Bil. C.

5. Uppvärmning och lyshållning.

Utgifterna för uppvärmning och lyshållning hafva under 1878 uppgått till 71,224 kronor 78 öre; under näst föregående år uppgick denna kostnad till 68,572 kronor 21 öre. Hvarje under redovisningsåret upptagen sjukplats har således med afseende å uppvärmning och lyshållning medfört en medelkostnad af 45 kronor 51 öre, mot 44 kronor 96 öre under år 1877. Specificerade uppgifter på dessa kostnader för de särskilda hospitalen återfinnas å Bil. C.

6. Mathållning och utspisning.

I likhet med föregående år har mathållningen äfven under detta år egt rum genom entreprenad å hvarje dagportion vid Vadstena, Vexjö och Visby hospital, men medelst egen hushållning, på det sätt att de artiklar, som ingå uti utspisningen, uppköpas genom entreprenad och tillredas af egen betjening vid öfrige hospital. Hela utspisningskostnaden för året (Tab. 16) har uppgått till 270,373 kronor 38 öre, hvilket belopp, fördeladt på underhållsdagarnas antal, visar en medelkostnad af utspisningen för hvarje sjuk och dag af 47,33 öre och för år af 172 kronor 75 öre. I likhet med föregående år ställa sig dagportionerna mycket olika vid särskilda hospital, såsom närmare framgår af tabellen. Högst var den under året vid Hernösands, Visby, Malmö och Vadstena hospital, lägst vid Stockholms, Nyköpings och Göteborgs. Under år 1877 uppgick medelkostnaden af utspisningen för hvarje sjuk och dag till 47,73 öre och för år till 174,21 kronor, utvisande för redovisningsåret en minskning mot föregående år för dag af 0,4 öre och för år af 1 krona 46 öre.

7. De sjukes sysselsättning.

Såsom ett synnerligt viktigt medel till de sjukes återställande eller förbättring framstår lämplig sysselsättning med kroppsligt arbete, på samma gång derigenom äfven beredes hospitalen afsevärda ekonomiska fördelar. Det utgör därför en angelägenhet af högsta vikt för Öfverstyrelsen och Läkarna att så vidt möjligt bereda tillfälle till dylikt arbete. För arbete i fria luften saknas likväl tillfälle vid hospitalen i Malmö och Visby och är dylikt nog inskränkt vid hospitalen i Vadstena, Göteborg och Vexjö. Vid Hernösands hospital har oakadt tillgång å erforderligt jordområde detta arbete under året hindrats till följd af nybyggnaderna. För de yrkeskunnige finnas å hospitalen, enligt hvad redan i föregående berättelser är omnämndt, i allmänhet verkstäder för vanliga handverk, och ega de qvinliga patienterna tillfälle till sysselsättning i kvinnoslöjd, såsom väfnad, sömnad, stickning m. m., hvarigenom största delen af linne och kvinnornas gångkläder kunnat tillverkas inom hospitalen.

I Öfverläkarnes rapporter redogöres utförligt för sålunda verkstälde arbeten, af hvilka redogörelser framgår bland annat: att vid *Hernösands* hospital förrättats 7,741 mans- och 6,500 qvinsdagsverken, bland de förre förekommo 1,308 dagsverken med handverk och 1,661 med nätbindning. Vid *Upsala* hospital har liksom under flera föregående år de sjukes sysselsättning inom mansafdelningen varit trädgårdsskötsel och jordbruk och inom kvinnoafdelningen handarbeten af åtskilliga slag. Medeltalet af patienter, som dagligen varit sysselsatte, har uppgått till 39 män och 31 kvinnor, eller tillsammans 70 af en sjukpersonal, som i medeltal uppgått till 155 per dag, utgörande 45 procent af hela sjukpersonalen. Antalet dagsverken inom mansafdelningen uppgick till 11,878 och inom kvinnoafdelningen till 9,409, eller tillsammans för båda afdelningarne till 21,287. Vid *Stockholms* hospital: 22,963 dagsverken hafva blifvit verkställda, hvaraf 11,105 mans- och 11,858 kvinnodagsverken. Vid *Vadstena* hospital hafva omkring 70—80 af hvardela könet deltagit i arbete och dervid utgjort tillsammans 26,670 dagsverken, hvaraf 18,152 manliga och 8,548 qvinliga. Vid *Vexjö* hospital hafva af i medeltal 30 manliga patienter förrättats 8,400 dagsverken; de qvinliga patienterna sysselsättas med spånad, väfnader, sömnad och strumpstickning, med ett antal dagsverken under året uppgående till 10,400. Vid *Göteborgs* hospital hafva i medeltal 47 manliga patienter varit sysselsatte med arbete, uppgående till ett antal dagsverken af 10,135 och 35 qvinlige med ett sammanlagdt antal dagsverken af 5,755. Vid *Malmö* hospital hafva i medeltal 40—50 sjuke af hvardera könet deltagit i arbete med ett antal dagsverken för män uppgående till 6,160 och för kvinnor till 3,294.

8. Utrymme.

Utrymmet å hospitalen har äfven under redovisningsåret varit strängt anlitadt, enligt hvad öfver hufvud taget framgår vid jämförelsen emellan å hospitalen tillgängliga platser (Tab. 1 kol. 2 och Tab. 16 kol. 2) och medeltalet sjuke för dag (Tab. 16 kol. 4). Brist på tillgängliga sjukplatser har äfven under detta år varit orsaken till att ett större antal sökande nödgats vänta på inträde lång tid och derigenom en gynsam period för behandlingen möjligen gått förlorad. Att hospitalen varit öfverfyllda af sjuke visar sig äfven deraf, att vid årets slut icke mindre än 129 sjuke, nemligen 99 män och 30 kvinnor väntade på inträde, hvaraf 57 män och 15 kvinnor voro anmälde till inträde å Malmö hospital; 14 män och 2 kvinnor å Hernösands; 9 män och 6 kvinnor å Vexjö; 6 män och 2 kvinnor å Vadstena o. s. v. Antalet af ansökningshandlingar rörande inträde å hospital — hvilka enligt 9 § mom. 1 af nämnda stadgan den 5 Mars 1858 det åligger vederbörande direktioner att, då alla platser inom respektive hospital äro upptagna, insända till Öfverstyrelsen, som då hänvisar de sökande till annat hospital, der plats för tillfället eller i när-

maste framtid anses kunna beredas — har under redovisningsåret uppgått till sammanlagdt 180. Under 1877 uppgick detta antal till 212 och under 1876 till 174.

9. Inkomster och utgifter för hospitals underhåll 1878.

Bil. B och C af denna berättelse innehålla en redogörelse för hospitalsunderhållets inkomster och utgifter under år 1878, och innefattar Bil. D ett sammandrag af samma års redovisning öfver till hospitalsväsendet anslagne medel.

Dr Billbergs vård- och kuranstalt för nerv- och sinnessjuka i Stockholm.

Under redovisningsåret hafva beträffande sjelfva lokalen och öfriga hithörande anordningar inga anmärkningsvärda förändringar vidtagits. Vid årets början qvarlägo 6 sjuka. 12 blefvo under året intagne. 9 utskrefvos, deraf 3 såsom tillfrisknade, 4 såsom förbättrade och 1 såsom obotlig. 1 man har under året affidit. Vid årets slut qvarlägo 9. Bland de under året vårdade ledo 5 af *ursinne*, 7 af *tungsinne*, 1 af *vansinne* och 5 af *svagsinnet*.

Skyddsföreningen för sinnessjuka.

Denna af enskilda personer stiftade förening har under 1878 till hospitalens Öfverläkare öfverlemnadt sammanlagdt 900 kronor, för att efter deras pröfning utdelas åt behöfvande tillfrisknade personer, då dessa utskrifvas från hospitalen. Af detta belopp hafva 80 konvalescenter erhållit understöd. Dessutom hafva på särskild ansökan 20 kronor tilldelats en behöfvande. Idiothemmet Johannisberg vid Mariestad har i likhet med hvad under 8 föregående år egt rum, äfven detta år från föreningen bekommit 100 kronor.

Under sin sjuttonåriga verksamhet har föreningen utdelat ett sammanlagdt belopp af 12,773 kronor. Behållningen till 1879 utgjorde 23,227 kronor 39 öre.

Medicinalstyrelsen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och troppligtigste
tjenare och undersåter

N. J. BERLIN.

O. F. HALLIN.

EDW. EDHOLM.

FR. BJÖRNSTRÖM.

D. M. PONTIN.

Stockholm den 29 December 1879.

Redogörelse för sjukvården å Rikets samtliga Anstalter för sinnessjukas behandling under år 1878.

§ 1.

Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1878.

Tab. 1.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
	Antal befintliga sjukplat- ser vid årets början.	Qvarliggande sjuke från år 1877.			Intagne under år 1878.			Summa vårdade under år 1878.			Afförde under år 1878.			Qvarliggande till år 1879.		
		m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.
Hernösands	139	74	63	137	12	10	22	86	73	159	13	10	23	73	63	136
Upsala	155	79	76	155	28	36	64	107	112	219	32	19	51	75	93	168
Stockholms	240	114	108	222	54	40	94	168	148	316	30	29	59	138	119	257
Nyköpings	70	34	34	68	10	7	17	44	41	85	11	6	17	33	35	68
Vadstena	360	171	182	353	21	27	48	192	209	401	21	25	46	171	184	355
Vexjö	220	113	105	218	15	18	33	128	123	251	18	15	33	110	108	218
Göteborgs	170	84	83	167	33	31	64	117	114	231	32	30	62	85	84	169
Malmö	175	90	85	175	18	22	40	108	107	215	16	25	41	92	82	174
Visby	30	15	16	31	1	—	1	16	16	32	1	1	2	15	15	30
Summa	1,559	774	752	1,526	192	191	383	966	943	1,909	174	160	334	792	783	1,575

1. Antalet af befintliga sjukplatser vid årets början.

Redogörelsen för 1877 upptager de vid samma års slut befintliga sjukplatsernas antal till 1,559. Under fortsättningen af 1878 upprättades å Stockholms hospital 20 nya platser, hvarjemte mot årets slut 30 nya platser tillkommo å Upsala hospital, till följd hvaraf sjukplatsernas antal vid 1878 års slut uppgick till 1,609.

2. Qvarliggande sjuke från år 1877.

Vid redovisningsårets början funnos å samtliga anstalter 1,526. Af dessa voro 774 män och 752 qvinnor; 50,72 % af de förre och 49,28 % af de senare. Från 1876 till 1877 qvarlågo 1,514.

3. Intagne under år 1878.

Antalet intagne har varit 383, nemligen 192 män, 191 qvinnor; 50,13 % af de förre, 49,87 % af de senare. Under 1877 intogos 344, således 39 färre än under 1878. De under 1878 intagne utgjorde 20,06 % af de under samma år vårdade; under 1877, 18,51 %.

4. *Antalet vårdade under år 1878.*

Detta antal har varit 1,909, nemligen 966 män, 943 kvinnor; 50,60 % af de förre, 49,40 % af de senare. Under 1877 vårdades 1,858, således 51 färre än under redovisningsåret.

5. *Afförde under år 1878.*

Afförde (friska, förbättrade, oförbättrade eller döda) hafva blifvit 334; 174 män, 160 kvinnor; respektive 52,10 % och 47,90 %. Af alla vårdade hafva 17,49 % blifvit afförde. Under 1877 affördes 332 d. v. s. 17,87 % af de under detta år vårdade. Jemförelsen mellan intagne och afförde utvisar att under redovisningsåret blefvo 49 flere intagne än afförde. Under 1877 blefvo 12 flere intagne än afförde.

6. *Qvarliggande till år 1879.*

Dessas antal är 1,575. Från 1877 till 1878 qvarlågo 1,526. För 1878 har således antalet qvarliggande ökats med 49. Af de till 1879 qvarliggande voro 792 män, 783 kvinnor; respektive 50,29 % och 49,71 %.

Bland de vid redovisningsårets slut vårdade tillhörde 63 första betalningsklassen, 1,512 de öfriga klasserna.

§ 2.

Öfversigt öfver sjukdomsformerna, hvilka förekommit bland vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1878.

Tab. 2.

1.	2.			3.			4.			5.			6.			7.			8.			9.		
	Ursinne, Mania.			Tungsinne, Melancholia.			Vansinne, Ecnia			Förryckthet. Paranoia.			Svagsinnet, Dementia.			Fånighet, Idiotia.			Allmän förblämning, Paralysis generalis.			Fallandesot, Epilepsia.		
	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.
Hernösands	15	14	29	12	11	23	8	7	15	14	15	29	31	23	54	—	1	1	1	—	1	5	2	7
Upsala	28	34	62	18	29	47	25	8	33	19	23	42	12	15	27	1	1	2	3	2	5	1	—	1
Stockholms	72	64	136	40	55	95	31	14	45	8	8	16	3	5	8	2	—	2	9	1	10	3	1	4
Nyköpings	8	6	14	4	10	14	5	2	7	12	13	25	7	4	11	5	3	8	1	—	1	2	3	5
Vadstena	38	54	92	24	34	58	38	33	71	10	15	25	53	39	92	15	26	41	2	—	2	12	8	20
Vexjö	32	49	81	30	20	50	27	10	37	10	14	24	19	26	45	3	—	3	1	—	1	6	4	10
Göteborgs	29	45	74	32	36	68	19	9	28	17	11	28	7	10	17	2	1	3	2	—	2	9	2	11
Malmö	9	17	26	13	13	26	39	40	79	25	31	56	13	6	19	7	—	7	1	—	1	1	—	1
Visby	7	8	15	4	8	12	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	
Summa	238	291	529	177	216	393	193	123	316	116	130	246	145	128	273	35	32	67	20	3	23	42	20	62

1.909

1. *Ursinne.* Behäftade med denna sjukdomsform hafva 529 blifvit vårdade; nemligen 238 män och 291 kvinnor; respektive 44,99 % och 55,01 %. I förhållande till *alla* vårdade utgöra de 27,71 %, och 24,64 % af vårdade män, 30,86 % af vårdade kvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro 27,50 %; 24,62 %; 30,43 %, utvisande att fortfarande såväl något mer än en fjerdedel af alla vårdade lida af ursinne, som ock att kvinnornas antal är högre än männens. Under redovisningsåret har antalet för ursinne vårdade i förhållande till öfrige vårdade varit högst å anstalterna i Stockholm, Vexjö och Göteborg, respektive 43,04 %, 32,27 % och 32,03 %, då Visby icke toges med i beräkning.

2. *Tungsinne.* Antalet vårdade är 393, nemligen 177 män, 216 kvinnor, respektive 45,04 % och 54,96 %. Af *alla* vårdade utgöra de af tungsinne sjuke 20,59 %; 18,32 % af vårdade män, 22,90 % af vårdade kvinnor.

Erfarenheten under detta liksom från föregående år utvisar att något mer än en femtedel af alla vårdade lida af tungsinne. Summan af vårdade för ursinne och tungsinne utgör 922 eller 48,30 % af alla vårdade; 42,96 % af vårdade män, 53,76 % af vårdade qvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro 48,12 %; 42,54 %; 53,80 %.

3. *Vansinne*. Härunder äro uppförde 316; 193 män, 123 qvinnor, respektive 61,08 % och 38,92 %; 16,55 % af *alla* vårdade; 19,98 % af vårdade män, 13,04 % af vårdade qvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro 15,72 %; 18,65 %; 12,71 %.

4. *Förryckthet*. Af 246 vårdade voro 116 män, 130 qvinnor; respektive 47,15 % och 52,85 %. Af *alla* vårdade 12,89 %; af vårdade män 12,01 %, af vårdade qvinnor 13,78 %. Motsvarande tal för 1877 voro 13,35 %; 12,68 %; 14,02 %.

5. *Svagsinnet*. Vårdade 273; 145 män, 128 qvinnor, respektive 53,11 % och 46,89 %. Af *alla* vårdade 14,30 %; af vårdade män 15,01 %, af vårdade qvinnor 13,57 %.

6. *Fänighet*. Vårdade 67: 35 af manligt, 32 af qvinligt kön. Af *alla* vårdade utgöra de fänige 3,51 %; af vårdade män 3,62 %, af vårdade qvinnor 3,39 %.

7. *Allmän förlamning*. Vårdade 23; 20 män, 3 qvinnor. Af *alla* vårdade 1,20 %; af vårdade män 2,07 %, af vårdade qvinnor 0,32 %. Motsvarande tal för 1877 voro 1,39 %; 2,56 %; 0,22 %.

8. *Fallandesot*. Vårdade 62; 42 män, 20 qvinnor; respektive 67,74 % och 32,26 %. Under 1877 vårdades 71. Af *alla* vårdade under 1878, 3,25 %; 4,35 % af vårdade män, 2,12 % af vårdade qvinnor; under 1877, 3,82 % af *alla* vårdade.

Sålunda hafva af *alla* vårdade 27,71 % lidit af ursinne; 20,59 % tungsinne; 16,55 % vansinne; 12,89 % förryckthet; 14,30 % svagsinnet; 3,51 % fänighet; 1,20 % allmän förlamning; 3,25 % fallandesot.

Öfversigt öfver komplikationer med sinnessjukdom, hvilka bland fallandesotssjuka förekommit under år 1878.

Tab. 3.

1.	2.			3.		4.		5.		6.	
	Vårdade under år 1878.			K o m p l i k a t i o n e r.							
				Ursinne.		Tungsinne.		Svagsinnet.		Fänighet.	
	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands	5	2	7	3	1	—	—	2	—	—	1
Upsala	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms	3	1	4	3	1	—	—	—	—	—	—
Nyköpings	2	3	5	1	2	—	—	—	1	1	—
Vadstena	12	8	20	2	1	—	—	5	2	5	5
Vexjö	6	4	10	4	3	1	—	1	1	—	—
Göteborgs	9	2	11	8	2	—	—	—	—	1	—
Malmö	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Visby	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Summa	42	20	62	26	10	1	—	8	4	7	6

Af de för fallandesot vårdade hafva således 58,07 % tillika lidit af *ursinne*, 1,61 % af *tungsinne*, 19,35 % af *svagsinnet* och 20,97 % varit *fänige*.

Tab. 4.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.											
Sjukdomsform.	A n s t a l t.										Årstid för insjuknandet.																							
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.	Summa intagne.																								
	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv. S:a.																								
Ursinne. <i>Mania</i>	7	1	13	15	26	4	3	6	15	4	8	7	18	6	7	—	—	73	91	164	13	10	13	12	16	8	8	7	9	13	12	14	29	
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	2	4	10	15	13	14	1	3	2	8	5	4	10	11	3	2	1	47	61	108	8	6	7	5	6	7	6	8	6	3	4	6	36	
Vansinne. <i>Ecnia</i>	1	3	3	3	8	2	—	8	3	1	1	9	2	6	10	—	—	38	24	62	3	—	1	3	—	4	2	1	3	3	—	4	36	
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	2	2	1	2	—	1	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	7	6	13	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	8		
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	—	—	—	—	1	—	1	—	5	1	3	3	—	—	3	—	—	10	7	17	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	13		
Fänighet. <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	—	—	1	1	6	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	10	1	11	—	—	—	1	1	2	—	—	2	1	3	—	1	
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Summa	12	10	28	36	54	40	10	7	21	27	15	18	33	31	18	22	1	—	192	191	383	25	18	21	22	24	24	16	17	20	20	19	25	132

Förhållandet mellan de intagne och de vårdade (se Tab. 1) vid hvarje anstalt utvisar omsättningens storlek och uttryckes med följande procenttal:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborg.	Malmö.	Visby.
13,84 %.	29,22 %.	29,75 %.	20,00 %.	11,97 %.	13,15 %.	27,72 %.	18,60 %.	3,12 %.

Häraf synes att omsättningen varit trögast vid Visby, dernäst vid Vadstena och lifligast vid Stockholms och Upsala hospital.

1. *Sjukdomsformerna.* a) *Ursinne.* Af de 164 med denna form intagna voro 73 män, 91 kvinnor; 42,82 % af *alla* intagne; 38,02 % af intagne män, 47,64 % af intagna kvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro 40,12 %; 39,39 % och 40,78 %. Med hänsyn till de särskilda anstalterna blir förhållandet mellan intagne sjuke med ursinne och *alla* intagne följande:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborg.	Malmö.	Visby.
36,36 %.	43,75 %.	54,19 %.	41,18 %.	43,75 %.	33,36 %.	39,06 %.	32,50 %.	100,00 %.

b) *Tungsinne.* Intagne 108, nemligen 47 män, 61 kvinnor. Af *alla* intagne utgöra dessa 28,20 %; 24,48 % af intagne män, 31,94 % af intagna kvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro 34,30 %; 27,88 %; 40,22 %. Förhållandet mellan intagne sjuke med tungsinne och *alla* intagne vid de särskilda anstalterna har varit:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborg.	Malmö.	Visby.
27,27 %.	39,06 %.	28,72 %.	23,53 %.	20,83 %.	27,27 %.	32,81 %.	12,50 %.	0,00 %.

Af ursinne och tungsinne sjuke hafva således tillsammans blifvit intagne 272, d. ä. 71,02 % af *alla* intagne. Motsvarande tal för 1877 var 74,42 %.

c) *Vansinne.* Af 62 intagne voro 38 män, 24 kvinnor; 16,19 % af *alla* intagne; 19,79 % af intagne män; 12,57 % af intagna kvinnor. Motsvarande tal för 1877 voro: 11,63 %; 15,15 %; 8,38 %.

d) *Förryckthet.* 13 intagne; 3,39 % af *alla* intagne; 3,65 % af intagne män; 3,14 % af intagna kvinnor.

[illegible]

Under 10 år.	11—20 år.	21—30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.
0.00 %.	6.27 %.	29.24 %.	27.15 %.	19.58 %.	13.06 %.	3.66 %.	1.04 %.

Under 3 månader.	3—12 månader.	1—2 år.	2—3 år.	3—4 år.	4—5 år.	Öfver 5 år.
25,55 %.	28,02 %.	10,99 %.	7,42 %.	5,49 %.	4,12 %.	18,41 %.

5. *Antalet förutgångna anfall, före intagningen, af sinnessjukdom.* Detta förhållande har kunnat bestämmas för 291 bland de 383 intagne, således för 76,00 %. De recidiverande fallen och de för första gången insjuknade förhålla sig som följer:

§ 4.

Tab. 5.

1.	2.												3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.				
Sjukdomsform.	Under 15 år.												15—20.	21—25.	26—30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.	Okändt.	Summa.				
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.			
Ursinne. <i>Mania</i>	4	4	7	11	18	19	8	11	12	16	10	12	4	4	—	—	—	1	10	13	73	91	164			
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	1	1	4	2	7	6	8	14	11	13	10	8	3	7	—	1	—	2	3	7	47	61	108			
Vansinne. <i>Ecnoia</i>	—	2	3	2	6	2	5	2	11	9	2	4	—	2	—	—	—	—	11	1	38	24	62			
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	1	—	—	—	3	3	1	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	7	6	13			
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	—	—	—	1	6	—	—	1	2	1	—	1	—	1	1	1	—	—	1	1	10	7	17			
Fånighet. <i>Idiotia</i>	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4			
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	10	1	11			
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1	4			
Summa	10	7	14	16	40	30	24	28	38	40	27	27	9	15	1	2	—	3	29	23	192	191	383			

3

Tab. 6.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.																	
Sjukdomsform vid intagningen.	A n s t a l t .										T i l l .																							
											Å l d e r .																							
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Vadstena.	Verbo.	Göteborgs.	Malmö.	Västby.	Summan afförde.	11 till 20 de lefnadsåren.	21—30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.																	
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.																	
Ursinne. <i>Mania</i>	4	4	12	8	13	14	5	1	8	7	5	10	7	14	4	6	1	1	59	65	124	2	5	14	11	11	12	7	6	3	2	3	4	—
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	5	4	8	8	7	10	2	2	2	10	5	2	8	11	3	4	—	—	40	51	91	1	1	3	7	6	4	6	5	1	8	1	—	
Vansinne. <i>Ecnoia</i>	1	2	6	—	5	3	1	—	4	4	2	—	6	2	4	7	—	—	29	18	47	1	1	—	—	3	2	2	—	1	2	—	—	
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	1	—	2	1	—	1	1	3	2	—	1	1	6	—	2	4	—	—	15	10	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Swagsinnet. <i>Dementia</i>	1	—	3	1	—	—	2	—	3	3	2	2	1	3	—	4	—	—	12	13	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Allm. förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	1	—	—	1	5	1	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	11	2	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	4	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Okänd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	13	10	32	19	30	29	11	6	21	25	18	15	32	30	16	25	1	1	174	160	334	4	7	17	19	20	18	15	11	5	12	4	4	—

Ofvan har i § 1. mom. 5, blifvit uppgifvet, att de affördes antal under året utgjorde 334, eller 17,49 % af *alla* vårdade; sålunda har något mer än *en* af *sex* bland de vårdade lemnat anstalterna, vare sig såsom tillfrisknad, förbättrad, oförbättrad eller död. Förhållandet mellan afförde och vårdade vid de särskilda anstalterna har varit:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborg.	Malmö.	Visby.
14,46 %.	23,29 %.	18,68 %.	20,00 %.	11,47 %.	13,15 %.	26,84 %.	19,07 %.	6,25 %.

Högsta antalet afförde i förhållande till vårdade har äfven under detta år förekommit å Göteborgs och Upsala anstalter; det lägsta å Visby och Vadstena.

1) *Afförde tillfrisknade.* Af *alla* afförde hafva 136 lemnat anstalterna såsom till helsan återstälde, 65 män, 71 kvinnor; 7,12 % af *alla* vårdade; 6,73 % af vårdade män, 7,53 % af vårdade kvinnor. Under 1877 tillfrisknade 6,78 % af *alla* vårdade; 5,12 % af vårdade män, 8,48 % af vårdade kvinnor.

Tab. 7.

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnes

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
Sjukdomsform vid intagningen.	A n s t a l t.										Å l d e r.						V i s t e l s e t i d.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	Hernösanda.	Upsala.	Stockholme.	Nyköpings.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.	Summa afidne.	I 11:te—20:de lemnadsåret.	21—30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.	Under 1 år.	1—5.	6—10.	11—15.	16—20.	Öfver 20 år.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	S:a.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
Ursinne. <i>Mania</i>	1	1	3	2	2	1	—	2	2	2	1	—	2	—	1	1	1	10	13	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

1) *Antalet affidne.* Ut i föregående § är dödlighetsförhållandet i allmänhet redan angifvet; för det samma inom hvarje särskild anstalt redogöres uti nästföljande §. Med hänsyn till dödligheten bland alla vårdade efter de olika sjukdomsformerna anföres:

Ursinne.	Tungsinne.	Vansinne.	Förryckthet.	Svagsinnet.	Fånighet.	Allmän förlamning.	Fallandesot.
4,35 %.	4,83 %.	3,16 %.	5,28 %.	4,39 %.	0,00 %.	39,13 %.	6,45 %.

2) *Dödsorsaker.* Tabellen upplyser om de speciella sjukdomstillstånd, som närmast framkallat döden. Talrikast bland dessa framstå sjukdomar i andedräftsorganerna, hjernsjukdomar samt mag- och tarminflammationer, för hvilka sjukdomar tillsammanlagdt 56,67 % af de affidne dukat under. Af hjernsjukdomar hafva sammanräknadt 15,56 % affidit.

1. *Tillfrisknade.* Den högsta tillfriskningsprocenten visar anstalten i Stockholm och dernäst Upsala, Nyköpings och Göteborgs. Lägst är den vid Visby. Vexlingarne i antalet tillfrisknade i förhållande till vårdade bero på omständigheter, som i föregående årsberättelser blifvit antydda.

2. *Förbättrade.* Antalet af dem bland de vårdade, hvilka utgått förbättrade, vexlar vid de särskilda antalterna mellan 11,69 % och 0 %.

3. *Oförbättrade och obotlige.* Bland de under denna kategori afförde hafva vid Vadstena och Visby anstalt icke några förekommit; vid Upsala 0,91 % af de vårdade, under det Malmö visar 8,37 % och Göteborgs 5,63 %.

4. *Döde.* Högsta dödlighetsprocenten har under redovisningsåret förefunnits å anstalten i Visby, dernäst i Upsala och Stockholms samt Vadstena; den lägsta vid Göteborgs.

§ 8.

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1878 vårdades *lefnadsålder*.

Tab. 9.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
	I 11:te—20:de lefnadsåret.		21—30.		31—40.		41—50.		51—60.		61—70.		Öfver 70 år.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands.....	—	1	20	10	30	16	14	25	13	13	8	8	1	—
Upsala.....	2	3	25	24	35	23	24	24	14	25	6	11	1	2
Stockholms.....	6	3	30	25	47	32	52	46	21	25	10	12	2	5
Nyköpings.....	1	2	6	1	11	11	17	14	4	8	3	2	2	3
Vadstena.....	1	1	30	15	58	50	54	51	31	61	14	19	4	12
Vexjö.....	1	2	29	20	38	29	30	34	18	24	8	10	4	4
Göteborgs.....	6	2	23	23	48	33	24	23	12	24	4	6	—	3
Malmö.....	1	6	20	17	33	28	29	28	15	20	8	7	2	1
Visby.....	1	—	1	1	5	4	4	3	4	6	1	1	—	1
Summa	19	20	184	136	305	226	248	248	132	206	62	76	16	31

§
Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukes

Tab. 10.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.											
Sjukdomsform.	A n s t a l t.																				
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.	Summa befintlige sjuke den 31 Dec. 1878.											
	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv. S:a.											
Ursinne. <i>Mania</i>	12	10	15	22	59	50	3	6	30	47	27	39	20	32	4	8	6	7	176	221	397
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	8	8	9	20	33	45	2	7	22	24	25	18	22	23	3	2	4	8	128	155	283
Vansinne. <i>Ecnia</i>	7	5	19	8	26	11	4	2	34	29	25	10	13	8	40	40	1	—	169	113	282
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	13	16	19	26	8	7	11	10	8	15	9	13	12	11	22	29	1	—	103	127	230
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	28	21	9	15	3	5	5	4	50	36	17	24	8	7	17	3	—	—	137	115	252
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	1	1	1	2	—	5	3	15	26	2	—	1	1	5	—	—	—	31	32	63
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	—	—	3	1	4	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10	1	11
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	5	2	—	—	3	1	2	3	11	7	5	4	8	2	1	—	3	—	38	19	57
Summa	73	63	75	93	134	119	33	35	171	184	110	108	85	84	92	82	15	15	792	783	1,575

1. *Antalet sjuke.* Vid 1878 års början funnos, enligt § 1, å samtliga anstalter 1,526 sjuke; vid årets slut funnos 1,575, således visar sig en tillökning af 49 sjuke under året.

2. *Sjukdomsformerna bland de vid 1878 års slut befintliga sjuke.* Förhållandet mellan antalet inom hvar och en af de särskilda sjukdomsformerna och hela antalet sjuke är:

Ursinne.	Tungsinne.	Vansinne.	Förryckthet.	Svagsinhet.	Fånighet.	Allmän förlamning.	Fallandesot.
25,21 %.	17,97 %.	17,90 %.	14,60 %.	16,00 %.	4,00 %.	0,70 %.	3,62 %.

Denna beräkning utvisar ett förhållande, som nära öfverensstämmer med det, som egt rum under föregående åren.

3. Vistelsetiden inom anstalt.

Under 1 år.	Mellan 1—2 år.	2—3.	3—4.	4—5.	Öfver 5 år.
16,51 %.	9,90 %.	8,76 %.	5,97 %.	6,16 %.	52,70 %.

Således hade mer än hälften af alla vid årets slut qvarliggande vistats inom anstalt mer än 5 år och 16,51 % mindre än ett år. Vid slutet af 1877 utgjorde den förra kategorien 52,43 % och den senare 15,20 %. Af alla *ursinnige* hade 27,20 % varit intagne under kortare tid än ett år och 38,54 % öfver 5 år; af de *tung-*
sinnige 25,79 % och 35,69 %.

4. *Sjukdomens bestånd före intagningen.* Bland de 1,575 sjuke har förhållandet i detta hänseende kunnat bestämmas för 1,431 d. ä. 90,86 %. De sålunda bestämda fallen förhålla sig som följer:

Under 3 månader.	3-12 månader.	1-2 år.	2-3.	3-4.	4-5.	Öfver 5 år.
13,00 %.	20,13 %.	12,23 %.	10,06 %.	5,73 %.	5,17 %.	33,68 %.

Endast omkring hvar åttonde sjuk har blifvit intagen å någon af anstalterna inom 3 månader från sjukdomens utbrott; en tredjedel af hela sjukantalet har icke blifvit till vård intagen, förrän sjukdomen redan fortfarit öfver fem år. *Inom första året* har dock en tredjedel blifvit intagen. Enahanda förhållande, som för föregående åren blifvit anmärkt, att nemligen inträde till vård å anstalt som regel sökes tidigare för qvinnor än för män, har äfven under redovisningsåret egt rum. Sålunda hafva af samtliga män, om hvilka ifrågavarande förhållande är känt, endast 30,90 % blifvit intagne inom första året från sjukdomens utbrott, men af qvinnor 35,33 %. Härmed öfverensstämmande förhållande eger ock rum om det beräknas för sjukdomsformerna ursinne och tungsinne.

§ 10.

Öfversigt öfver de sjukes *fördelning* inom samtliga anstalter för sinnessjukes behandling den 31 December 1878.
Tab. 11.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	9.		10.		11.		12.		13.		14.		15.									
	Med hänsyn till afgift.														Med hänsyn till symptomernas beskaffenhet.																				
	Beta- lande i första klass.		Beta- lande i andra klass.		Beta- lande i tredje klass.		Utan afgift.		Summa befintlige sjuke.		Af desse voro till- talade för straffbar handling.		S n y g g e .								O s n y g g e .														
	Lugne.		Orolige.		Väldsamme.		Summa.		Lugne.		Orolige.		Väld- samme.		Summa.		Lugne.		Orolige.		Väld- samme.		Summa.												
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.						
Hernösands	2	1	6	3	54	58	11	1	73	63	136	8	—	47	30	77	11	15	26	1	—	1	59	45	104	8	6	5	11	1	1	14	18	32	
Uppsala	—	—	17	18	53	71	5	4	75	93	168	5	1	48	51	99	14	20	34	—	—	62	71	133	7	11	6	10	—	1	13	22	31	53	
Stockholms	9	9	23	18	94	92	12	—	138	119	257	14	—	52	36	88	50	38	88	14	14	28	116	88	204	—	1	13	13	9	17	22	31	53	
Nyköpings	—	—	4	1	29	31	—	—	3	33	35	68	1	1	12	12	24	8	7	15	6	4	10	26	23	49	4	5	3	6	—	1	7	12	19
Vadstena	13	12	27	20	118	142	13	10	171	184	355	12	2	82	72	154	39	44	83	4	5	9	125	121	246	25	17	13	34	8	12	46	63	109	
Vexjö	8	9	13	14	67	76	22	9	110	108	218	16	8	78	71	149	6	12	18	6	3	9	90	86	176	10	5	9	6	1	11	20	22	42	
Göteborgs	—	—	22	23	63	60	—	—	1	85	84	169	13	3	39	27	66	21	28	49	7	3	10	67	58	125	12	5	5	17	1	4	18	26	44
Malmö	—	—	22	16	55	61	15	5	92	82	174	16	5	33	42	75	38	27	65	—	2	2	71	71	142	6	2	12	4	3	5	21	1	32	
Visby	—	—	—	1	12	11	3	3	15	15	30	2	1	2	4	6	7	8	15	3	2	5	12	14	26	—	—	1	—	2	1	3	1	4	
Summa	32	31	134	114	545	602	81	36	792	783	1,575	87	21	393	345	738	194	199	393	41	33	74	628	577	1,205	72	52	67	101	25	53	164	206	370	

1. Med hänsyn till afgift. a) *Betalande i första klass.* Omsättningen bland de sjuke inom denna klass har varit följande:

1.	2.		3.		4.		5.		6.	
	Qvarliggande från 1877.		Intagne under 1878.		Summa vårdade.		Afförde under 1878.		Qvarliggande till 1879.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands	2	2	1	1	3	3	1	2	2	1
Stockholms	9	9	9	8	18	17	9	8	9	9
Vadstena	12	10	5	4	17	14	4	2	13	12
Vexjö	8	8	1	1	9	9	1	—	8	9
Summa	31	29	16	14	47	43	15	12	32	31

De 90 hithörande vårdade utgöra 4,71 % af *alla* vårdade; de 30 intagne 7,83 % af *alla* intagne; de 27 afförde 8,08 % af *alla* afförde. Under 1877 vårdades inom denna klass 95. De qvarliggandes antal från 1876 till 1877, 62; från 1877 till 1878, 60. b) *Betalande i andra klass.* Dessa voro vid 1878 års slut 248, d. ä. 15,75 % af *alla* då befintlige; motsvarande tal vid 1877 års slut utgjorde 15,53 %. c) *Betalande i tredje klass.* Hit höra 1,147, d. ä. 72,83 % af *alla* vid årets slut befintlige. Motsvarande tal vid 1877 års slut voro 1,143 och 74,90 %. d) *Vårdade utan afgift* voro vid årets slut 117, d. ä. 7,43 % af *alla* befintlige. e) *Tilltalade eller dömda för straffbar handling, s. k. kriminalpatienter.* Hit äro räknade, såsom förut skett, icke allenast dömda förbrytare, hvilka under strafftiden blifvit sinnessjuka, utan äfven sjuke ransakningsfångar och sådana, som under sinnessjukdom begått straffbar handling och fördenskull icke kunnat till straff dömas, men såsom för allmänna säkerheten vådliga blifvit å anstalt intagne. Antalet af *alla* dessa var vid årets slut 108; 87 män, 21 qvinnor; 6,86 % af *alla* befintlige; 10,98 % af befintlige män; 2,88 % af befintlige qvinnor. Vid 1877 års slut funnos 102 kriminalpatienter. Inom de särskilda anstalterna var förhållandet mellan kriminalpatienterna och öfrige sjuke vid 1878 års slut följande:

Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.
5,88 %.	3,57 %.	5,45 %.	2,94 %.	3,94 %.	11,01 %.	9,47 %.	12,07 %.	10,00 %.

Liksom under föregående år har Malmö det högsta relativa antalet kriminalpatienter; dernäst stå Vexjö och Visby samt Göteborg; det lägsta förekommer å Nyköpings. — Af de 108 s. k. kriminalpatienterna hafva följande brottsliga handlingar blifvit begångna:

Mord å föräldrar	1	Våld å främmande person	14
Barnamord	5	Försök till våldtagt	2
Mord å hustru	1	Stöld	20
Mord å främmande person	18	Mordbrand eller försök dertill	21
Mord och mordbrand	2	Stöld och försök till mordbrand	1
Delaktighet i mord	1	Rån	1
Mordförsök	4	Hemfridsbrott	1
Dråp	6	Förfalskning	1
Öfvervåld å föräldrar	1	Sedelutprångling	1
Våld mot make	1	Bedrägeri	1
Misshandling af fosterbarn	1	Skada å jernväg	1
Våld mot husbonde	1	Icke uppgifvet brott	2

100

1.

Gästbornes och	qv.	19	9	5	4	4	1	—	2	—	44
----------------	-----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----

1.	2.			3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.							
Stånd och yrke.	Qvarliggande vid 1878 års början.			Intagne under 1878.															
				Sjukdomsform.															
				Urine.	Tungsinne.	Vasinne.	Hörselkrets.	Svagsinnet.	Fähighet.	Allmän förlamning.	Palladesot.	Summa intagne.							
														m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.
Idkare af fabrikshandtering	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fabriksarbetare	13	16	29	1	3	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	6
Fotograf	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Skräddare	21	1	22	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Skomakare	28	6	34	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1
Sadel- och Handsmakare	6	1	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Tapetserare, Snörmakare	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korkskärare	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Snickare, Svarfvare	19	4	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bokbindare	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Guldmed	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Urmakare, Mekanikus	5	1	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Smed, Plåtslagare	21	10	31	1	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1
Garfvare	6	3	9	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Slagtare	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Bagare	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Mjölare	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Grosshandlare	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Diversehandlare, Kontorister	20	22	42	5	2	3	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	13	3
Bokhandlare	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Värdshusidkare	—	2	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Musikus	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boktryckare, Litograf	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Artist	1	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—
Målare, Färgare	9	—	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Renskrifvare	2	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Trädgårdsmästare	1	6	7	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Kakelugnsmakare, Murare	6	4	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Timmerarbetare, Varfsarbetare	5	1	6	2	2	1	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	6	3
Barnmorskor	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sömmerskor	—	18	18	—	5	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Tjenare och daglönare, icke till jordbruksklass hörande	46	141	187	8	22	1	9	7	5	1	1	1	1	3	—	1	—	1	22
Studerande	37	—	37	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Pattighjon	52	94	146	3	7	2	1	2	1	—	1	4	—	—	—	—	—	11	10
Lappar	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Okänt eller icke uppgifvet yrke	22	16	38	1	3	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	2	7
Summa	774	752	1,526	73	91	47	61	38	24	7	6	10	7	4	—	10	1	3	1
				192	191														

Ett högst betydligt antal sinnessjuke inom anstalterna, såväl bland de qvarliggande från föregående år, som bland de under redovisningsåret intagne, tillhör såsom vanligt de jordbrukande samhällsklasserna. Om till dessa klasser hänföres jordbrukande ståndspersoner, bönder, jordtorpare, tjenare och daglönare, uppgår de hithörande vårdades antal till 756, af hvilka 608 voro qvarliggande, 148 intagne, d. ä. 39,60 % af alla vårdade, 39,81 % af de vid årets början qvarliggande, 38,64 % af alla intagne. Af alla vårdade män tillhöra 40,17 % ifrågavarande klasser, 39,02 % af alla vårdade kvinnor. Af studerande såväl från elementarläroverken som från universiteten hafva under redovisningsåret 45 blifvit vårdade; 37 voro kvar från före-

gående år; 8 blefvo under året intagne. Under 1877 vårdades 39, af hvilka 5 under samma år intagne. Under de 10 senaste åren har antalet intagne studerande varit:

1869.	1870.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	1876.	1877.	1878.
13	5	9	5	5	7	6	4	5	8

§ 13.

Uppgift på antagliga orsaker, under hvilkas inflytande sinnessjukdom uppkommit bland de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1878 vårdade och tillfrisknade.

Tab. 14.

1.	2.							3.			4.				5.		6.		7.		8.		9.		10.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
	Vårdade.														Tillfrisknade.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	Från för- gående år qvartalsg.							Intagne under året.							Summa vårdade.				Ursinne.		Tungsinne.		Vasinne.		Fallandesot.		Allmän förlamning.		Summa tillfrisknade.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
A. Moraliska orsaker:																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
Religionsgrubbel, samvetsföreläelser.....	51	54	15	23	66	77	143	4	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bland alla under året vårdade 1,909 hafva sjukdomsorsakerna kunnat antagligen utrönas för 1,377 eller 72,13 %; bland de intagne 383 för 299 eller 78,07 %.

Såsom sjukdomsorsaker för dessa 1,377 vårdade och 299 intagne anföras:

A. *Moraliska orsaker* för 482 vårdade och 113 intagne eller 35,00 % och 37,79 %. Af de under denna rubrik vårdade voro 42,32 % män och 57,68 % qvinnor.

F. *Ärftligt anlag* för 508 eller 36,89 %; 263 voro af manligt och 245 af qvinligt kön; direkt ärftligt anlag för 373.

§ 14.

Uppgift på *tillfälliga sjukdomar* bland de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1878 vårdade.

Tab. 15.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.													
S j u k d o m a r.	A n s t a l t.																Summa.						
	Hernösands.		Upsala.		Stockholms.		Nyköpings.		Vadstena.		Vexjö.		Göteborgs.		Malmö.			Visby.					
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.		m.	qv.	m.	qv.	S:a.	
Ålderdomsaftyning.....									1	1											1	1	2
Smittkoppor.....	1	1																			1	1	2
Varfeber.....						1																1	1
Inhemsk kolera.....														7	3						7	3	10
Frossa.....			1	2			2							2		1					6	2	8
Bleksot.....				4		9										3						16	16
Förgiftning med quicksilfverklorid.....				1																		1	1
Blodträngning till hjernan.....						2			1		1										2	2	4
Blödning i hjernan och dess hinner.....									1												1		1
Hjernhinneinflammation.....				1								1	2								2	2	4
Hjernnuppmjukning.....							1															1	1
Nervsmärta.....			1																		1		1
Inflammation i ögats bindehinna.....		1										2	2		3						5	3	8
Inflammation i ögats hornhinna.....				1																		1	1
Inflammation i yttre hörselgången.....			1																			1	1
Othæmatoma.....					1																1		1
Inflammation i hjertsäcken.....										1											1		1
Fettdegeneration af hjertat.....			1																		1		1
Organiskt hjertfel.....															1							1	1
Näsblödning.....			1																		1		1
Akut lungsäcksinflammation.....				1						1												2	2
Kronisk lungsäcksinflammation.....										1		1									1		1
Katarr i luftrören.....	1	1			1	1	2		3	8	1	2	2		6	4					16	16	32
Lungemfysem.....										1												1	1
Lungödem.....										1												1	1
Lungblödning.....				2						1												3	3

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.											
Sjukdomar.	A n s t a l t.																		Summa.		
	Hernösands.	Uppsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Vadstena.	Vexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Västerås.												
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.		
Lungbrand	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Akut lunginflammation	2	—	—	2	8	3	—	—	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	13	8	21
Kronisk lunginflammation	2	1	1	1	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	2	—	—	—	8	3	11
Halsfluss	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	4	5
Akut magkatarr	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	2	6
Kronisk magkatarr	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	3	1	—	—	—	—	4	5	9
Enkelt magsår	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2
Akut tarminflammation	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2	4
Diarré	3	4	7	10	4	6	1	4	6	5	4	1	5	6	5	1	—	—	35	37	72
Tarmvred	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tarmförträngning	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tarmbräck	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Ändtarmsfall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	2	3
Bukhinneinflammation	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Gulsot	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	4
Akut njurinflammation	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kronisk njurinflammation	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Parasimosis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Leukorré	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sjukdomar i lifmodern	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	2
Rheumatism	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	3	2	5
Benbrott	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2
Benhinneinflammation	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ros	—	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	—	—	6	4	10
Parasitiska hudejukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	2	—	—	1	5	6
Andra hudejukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	3
Friskt sår	3	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3	1	—	—	12	2	14
Rötsår	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	1	2	—	—	—	9	1	10
Bulnad	2	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	5	2	—	—	9	4	13
Spikböld	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	7	3	10
Brändböld	1	—	—	2	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	7	9
Brännskada	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Liggsår, Brandig flegmone	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	2	2	4
Kräfta	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	4
Summa	17	16	24	33	26	26	7	6	22	29	11	13	40	31	30	16	—	3	177	173	350

Öfversigt öfver antalet sjukplatser, underhållsdagar och medeltal sjuke för dag, äfvensom för kostnaden för utspisning och för läkemedel, samt totalkostnad för sjukvården, vid samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1878.

Tab. 16.

1.	2. Antal sjukplatser vid årets slut.	3. Antal underhållsdagar.	4. Medeltal sjuke för dag.	5.						6.						7.					
				Utpisningskostnad.						Läkemedelskostnad.						Totalkostnad för sjukvården.					
				Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.		Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.		Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.	
				Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Hernösands	139	49,854	137	34,088	38	—	68,38	249	58	511	16	—	1,03	3	75	75,924	15	1	52,29	555	86
Upsala	185	57,127	157	25,028	77	—	43,81	159	90	1,265	61	—	2,22	8	10	77,130	49	1	35,02	492	82
Stockholms	260	90,715	248	34,246	13	—	37,86	138	18	871	61	—	0,96	3	50	105,571	04	1	16,38	424	78
Nyköpings	70	25,534	70	9,758	54	—	38,22	139	50	154	40	—	0,60	2	19	22,826	04	—	89,83	326	27
Vadstena	360	129,744	355	62,878	44	—	48,46	176	87	833	06	—	0,64	2	34	120,675	13	—	93,10	339	81
Vexjö	220	81,288	223	38,717	35	—	47,63	173	84	395	52	—	0,49	1	78	80,537	07	—	99,08	361	64
Göteborgs	170	62,093	170	25,506	38	—	41,08	149	94	1,186	47	—	1,91	6	97	84,028	82	1	35,33	493	95
Malmö	175	63,792	175	33,854	67	—	53,07	193	71	453	44	—	0,71	2	59	74,821	69	1	17,29	428	11
Visby	30	11,109	30	6,194	72	—	55,76	203	53	95	93	—	0,86	3	14	12,804	84	1	15,27	420	73
Summa	1,609	571,256	1,565	270,373	38	—	47,33	172	75	5,767	20	—	1,01	3	69	654,319	27	1	14,54	418	07

1. *Sjukplatsernas antal vid 1878 års slut.* Ofvan i § 1, mom. 1, har redogörelse blifvit lemnad rörande de befintliga sjukplatserna, hvilka vid årets slut voro 50 flere än vid dess början; 64 platser voro afsedda för första betalningsklassen, 1,545 för de öfriga klasserna.

2. *Underhållsdagarnes antal.* För alla vårdade uppgå underhållsdagarne till 571,256, hvadan medeltalet dagligen vårdade blir 1,565. Under 1877 var detta medeltal 1,525, under 1876, 1,495.

3. *Utpisningskostnaden* utgör 270,373 kronor 38 öre. Genom denna summas fördelning på underhållsdagarne erhålles medelkostnaden för hvarje sjuk *för dag*, nemligen 47,33 öre och *för år* 172,75 kronor. Under 1877 voro motsvarande tal 47,73 öre och 174,21 kronor. Vid de särskilda anstalterna är medeldagskostnaden för utspisningen, enligt tabellen, ganska olika. Högst är den vid Hernösands, Visby, Malmö och Vadstena hospital, lägst vid Stockholms, Nyköpings och Göteborgs.

4. *Läkemedelskostnaden* uppgår vid samtliga anstalter till 5,767 kronor 20 öre, eller för hvarje sjuk *för dag* 1,01 öre mot 0,97 öre år 1877.

5. *Totalkostnaden för hela sjukvården.* Denna uppgår till 654,319 kronor 27 öre, häruti dock ej inberäknad kostnaden för byggnader och deras reparationer, icke heller för onera och utskylder. Vid fördelning på underhållsdagarne erhålles såsom totalmedelkostnad för hvarje vårdad *för dag* 1,14,54 kronor och *för år* 418,07 kronor; motsvarande tal för 1877 voro 1,15 kronor och 419,75 kronor. Vid de särskilda anstalterna utfalla medeldagskostnaderna betydligt olika. De äro högst vid Hernösands, Göteborgs och Upsala; lägst vid Nyköpings, Vadstena och Vexjö. Skilnaden mellan minimum och maximum — Nyköpings och Hernösands — är 62,9 öre.

§ 16.

Uppgift på de vid samtliga anstalter för sinnessjukas behandling i och för den egentliga sjukvården anställda
tjenstemän och betjening.

Tab. 17.

1.	2. Överläkare.	3. Biträdande läkare.	4. Uppsyningsmän.	5. Föreläsare.	6. Sjukvaktare.	7. Sjukvakterska.	8. Medelst sjuk- platser, dagligen året om upptagna.	9. Medelst sjuke för dag, för hvar och en af sjukbetjeningen.
Hernösands.....	1	1	1	1	6	7	137	10,54
Upsala	1	1	1	1	8	10	157	8,72
Stockholms.....	1	1	1	1	13	19	248	7,75
Nyköpings	1	—	1	1	2	3	70	14,00
Vadstena	1	1	2	2	7	20	355	13,15
Vexjö	1	1	1	1	10	10	223	11,05
Göteborgs	1	1	1	1	8	13	170	8,09
Malmö.....	1	1	1	1	8	6	175	12,50
Visby	1	—	1	1	2	1	30	10,00
Summa	9	7	10	10	64	89	1,565	10,23

Antalet af hithörande personal har under året blifvit ökad med 3 sjukvaktare och 1 sjukvakterska vid Stockholms hospital. Under 1877 ökades antalet med 2 sjukvaktare och 3 sjukvakterskor. Under redovisningsåret uppgick medeltalet sjuke för dag till 1,565, d. v. s. 40 flere än under 1877. Hvar och en af vaktbetjeningen har i medeltal haft att dagligen tillse 10,23 sjuke. Under 1877 var medeltalet 9,90.

Bil. B.

Inkomster för Hospitals underhåll år 1878.

	Anslaget till hospitals underhåll.		Privat donation.		Hyres- medel och tomtören.		Kollekt- medel.		Ersatt underhåll.		Årsafgifter.		Anmärk- nings- medel.		Ränta å lån.		Diverse inkomster.		Summa.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Kongl. Medicinal-Styrelsens kassa	611,027	54	—	—	—	—	—	—	648	55	—	—	—	—	—	—	—	—	611,676	9
Stockholms hospital	—	—	—	—	—	—	—	—	14,000	—	43,744	—	—	—	155	—	1,092	55	58,991	55
Upsala d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,526	40	—	—	194	1	292	40	20,012	81
Nyköpings d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,952	40	—	—	54	99	199	21	8,206	60
Vadstena d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53,259	96	—	—	—	—	2,834	86	56,094	82
Vexjö d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34,364	30	7	—	187	72	526	16	35,085	18
Göteborgs d:o	—	—	—	—	—	—	50	28	—	—	24,859	12	—	—	319	11	507	32	25,735	83
Malmö d:o	—	—	28	74	—	—	—	—	—	—	22,153	60	11	51	885	12	738	9	23,817	6
Hernösands d:o	—	—	—	—	9	—	263	9	—	—	17,006	40	2,373	88	—	—	879	67	20,532	4
Visby d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,994	—	—	—	54	59	11	10	3,059	69
Summa	611,027	54	28	74	9	—	313	37	14,648	55	225,860	18	2,392	39	1,850	54	7,081	36	863,211	67

Utgifter för Hospital

	A f s k r i f n i n g a r.										U t g i f t e r.									
	Disponerad ränta.		Återlyftade patient-avgifter.		Förminskade inventariivärden.		Extra afskrifning.		Summa.		Afföring.		Pensioner.		Underhåll.		Medikamenter.		Beklädnad och sängkläder.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Kongl. Medicinal-Styrelsens kassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	452	98	—	—	124	95	—	—	—	—
Stockholms hospital	—	—	2,033	17	7,500	46	—	—	9,533	63	24,007	52	—	—	45,143	7	871	61	12,285	35
Upsala d:o	—	—	1,108	80	4,336	68	—	—	5,445	48	21,260	51	—	—	36,383	41	1,265	61	4,588	22
Nyköpings d:o	—	—	407	70	1,471	85	—	—	1,879	55	4,391	33	600	—	11,160	29	154	40	2,373	68
Vadstena d:o	18	—	603	81	9,988	39	—	—	10,610	20	30,909	61	290	91	63,526	99	833	6	7,456	46
Vexjö d:o	—	—	1,437	20	5,452	95	—	—	6,890	15	21,849	45	100	—	38,872	22	395	52	4,965	93
Göteborgs d:o	—	—	2,099	19	7,070	43	—	—	9,169	62	29,797	22	—	—	25,506	38	1,186	47	2,912	75
Malmö d:o	—	—	3,023	40	10,219	65	744	66	13,987	71	18,140	2	410	35	33,854	67	453	44	9,778	88
Lunds d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hernösands d:o	—	—	928	20	4,786	75	370	88	6,085	83	16,526	52	50	—	42,439	5	511	16	5,789	73
Visby d:o	—	—	21	60	788	88	—	—	810	43	3,972	68	—	—	6,194	72	—	—	1,088	11
Summa	18	—	11,663	7	51,616	4	1,115	54	64,412	65	171,307	84	1,451	26	303,205	75	5,671	27	51,239	31

Sammandrag af 1878 års redovisning öfver

D e b e t.			
<i>Balans från år 1877.</i>			
Uppbördsamäns öfverlevereringar	19,145,47.		
Skulder	45,042,82.	64,187	79
<i>Afskrifningar.</i>			
Se Tab. Bil. C		64,412	65
<i>Utgifter.</i>			
Se Tab. Bil. C		779,980	28
Leverering till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län. Från Malmö hospital: Allm. hospitalsfondens medel för 1876 och föregående år		1,557	21
<i>Balans till år 1879.</i>			
Behållningar: Kontant	96,804,19.		
Diverse persedlar med värde	18,852,84.	115,657,03.	
Utlånte medel	427,09.		
Utestående i penningar	5,697,40.		
Proprie balans	2,416,51.		
Inventarier med värde	490,237,42.		
Anmärkt post	2 200,00.	616,635	45
Summa		1,526,773	38

underhåll år 1878.

U t g i f t e r.																									
Eldning och lyshållning.		Byggnader och reparationer.		Begravningskostnader.		Inventariers inköp och underhåll.		Allmänna utskylder.		Inköp af fastigheter.		Skriftematerialier och expenser.		Resekostnader.		Vattenledning vid Vexjö hospital.		Bötesmedel.		Observationsprocent.		Diverse utgifter.		Summa.	
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
—	—	—	—	—	—	—	—	146	26	—	—	—	—	1,294	20	10,798	65	51	—	27	35	152	46	13,047	84
14,797	86	5,297	54	65	—	4,110	22	240	47	—	—	353	16	—	—	—	—	—	—	—	—	7,332	31	114,504	11
7,488	16	16,025	53	30	—	15,273	62	324	85	—	—	311	82	29	—	—	—	—	—	—	—	6,420	84	109,401	7
3,066	70	1,398	82	20	50	224	26	65	81	—	—	56	18	—	—	—	—	—	—	—	—	1,777	36	25,289	53
10,757	11	10,661	34	97	83	2,508	84	681	90	3,100	—	368	42	—	—	—	—	—	—	—	—	4,335	83	135,528	30
9,124	71	12,903	10	34	—	1,255	54	35	63	—	—	377	87	—	—	—	—	—	—	—	—	3,717	76	93,631	73
13,210	93	12,208	51	36	—	2,249	18	120	1	—	—	412	65	—	—	—	—	—	—	—	—	9,423	80	97,063	90
6,343	21	3,565	12	112	50	2,589	82	270	26	—	—	258	13	—	—	—	—	—	—	—	—	3,167	45	78,943	85
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	23
5,467	32	1,687	82	87	50	21,956	97	361	96	1,000	—	337	68	—	—	—	—	—	—	—	—	2,999	8	99,214	79
968	78	422	31	—	—	181	69	19	41	—	—	28	47	—	—	—	—	—	—	—	—	378	76	13,254	93
71,224	78	64,170	9	483	33	50,350	14	2,266	5	4,100	—	2,604	61	1,323	20	10,798	65	51	—	27	35	39,705	65	779,980	28

till Hospitalsväsendet anslagne medel.

K r e d i t.				
<i>Balans från år 1877.</i>				
Behållningar: Kontant	68,474,75.			
Diverse persedlar med värde	18,702,70.	87,177,45.		
Utlånte medel		427,09.		
Utestående i penningar		13,925,92.		
Proprie balans		5,372,17.		
Byggnadsvirke m. m. vid Upsala hospital		1,593,70.		
Inventarier med värde	444,226,55.			
Anmärkt post	2,200,00.		554,922	88
<i>Inkomster.</i>				
Se Tab. Bil. B		863,211	67	
Tillökade inventariivärden		97,626	91	
<i>Balans till år 1879.</i>				
Upphördsmäns öfverlevereringar	8,062,49.			
Skuld till extra statsanslagen för hospitalsbyggnader	2,949,43.		11,011	92
Summa		1,526,773	38	
<i>Berättelse om Hospitalen.</i>			4	

